

O geografiji

- **Geografija** je znanost o odnosima prirodnih i društvenih čimbenika u geografskom prostoru radi ostvarivanja učinkovitog razvoja uz što veće očuvanje prirodnih i društvenih bogatstava.
- **Svrha je učenja geografije** razumijevanje geografskog prostora, od onoga neposrednog oko nas do svijeta u cjelini te da u skladu s time težimo za našim razvojem uz poštovanje drugih i drukčijih pojedinaca i zajednica, održavanje dobrosusjedskih odnosa i mira u svijetu te očuvanje prirode.

Naš planet Zemlja

- **Zemlja ima oblik kugle.**
- **Globus** je kugla koja u vrlo smanjenoj veličini predodčuje Zemlju.
- Zemlja se okreće oko svoje osi.
- **Geografski polovi** su točke na površini Zemlje kroz koje prolazi os. Prema stranama svijeta razlikujemo **Sjeverni i Južni pol**.
- **Ekvator ili polutnik** je zamišljena kružnica koja Zemlju dijeli na dvije polutke, sjevernu i južnu. Jednako je udaljen od geografskih polova.
- Zemlja se okreće u smjeru zapada prema istoku.
- **Rotacija** je okretanje Zemlje oko svoje osi. Za jedan okret Zemlji su potrebna 24 sata. To se razdoblje zove jedan dan.

Geografska karta

- **Geografska karta ili zemljovid** je pojednostavnjena i umanjena slika manjega ili većeg dijela Zemljine površine prikazana na ravnoj plohi (papiru, platnu, zaslonu računala i sl.).
- Zemljinu površinu pravilno možemo prikazati samo na globusu.
- Stručnjaci koji se bave pregledavanjem, odabirom i obradom prikupljenih podataka te izradom geografskih karata nazivaju se **kartografi**, a znanost o geografskim kartama naziva se **kartografija**.
- Na geografskim kartama smjer sjevera je uz gornji rub karte.

Mjerilo i sadržaj geografske karte

- **Mjerilo** pokazuje koliko su puta udaljenosti u prirodi umanjene na geografskoj karti. Na geografskim kartama razlikujemo **brojčano i grafičko mjerilo**.
- Mjerilo izraženo brojkama u obliku omjera naziva se **brojčanim mjerilom**. U brojčanom mjerilu brojka 1 na lijevoj strani omjera označuje jedinicu duljine, a desni broj u omjeru govori koliko su puta udaljenosti iz prirodi umanjene na geografskoj karti.
- **Kartografskim znakovima** se predočava sadržaj na geografskim kartama. Kartografski znakovi su objašnjeni u **tumaču** koji je sastavni dio geografske karte.

Vrste geografskih karata

- Prema sadržaju, geografske karte se dijele **na topografske i tematske karte**.
- **Topografski znakovi** su znakovi koji se nalaze na topografskim kartama.
- Geografske karte mogu biti izrađene u krupnijem ili sitnijem mjerilu. Mjerilo je krupnije ako umanjeње nije veliko. Mjerilo je sitnije ako je umanjeње veliko.
- **Prema mjerilu, topografske karte dijelimo na:** topometrijske karte, topografske detaljne karte, pregledne topografske karte i pregledne geografske karte.
- **Tematske karte** su karte na kojima je predložen jedan (ili nekoliko odabranih) prirodnih ili društvenih sadržaja. Karte se nazivaju prema temi koju prikazuju. To su primjerice reljefne, turističke, političke i sl.
- Tematskim kartama se mogu prikazati i pojave ili stanja koja se ne vide u prostoru. To su primjerice karte klimatskih područja, gustoće naseljenosti i sl.
- **Geografski atlasi** su zbirke različitih geografskih karata uvezanih u knjigu.

Geografska mreža

- **Paralele ili usporednice** su zamišljene kružnice na sjevernoj i južnoj polutki koje su usporedne s ekvatorom. Najveća paralela je ekvator (ili polutnik).
- Na geografskim kartama i globusu ekvator je označen s 0 stupnjeva (0°). Sjeverni i Južni pol su označeni s 90 stupnjeva (90°).
- **Meridijani ili podnevnici** su zamišljene polukružnice koje se pružaju od Sjevernog do Južnog pola i svi su jednakih duljina.
- Početni podnevnik je meridijan koji prolazi kroz zvjezdarnicu Greenwich u Londonu u Ujedinjenom Kraljevstvu. Na geografskim kartama i globusu početni meridijan je označen s 0 stupnjeva (0°).
- **Geografska mreža** je mreža usporednica i podnevnika. Pomoću geografske mreže možemo odrediti geografski smještaj svake točke na Zemlji.
- Pri određivanju geografskog smještaja u geografskoj mreži treba navesti **udaljenost nekog mjesta na Zemlji od ekvatora (0°) prema Sjevernom ili Južnom polu (90°) te udaljenost od početnog meridijana prema istoku ili zapadu do 180 stupnjeva (180°).**

Orijentacija

- **Orijentacija** je određivanje glavnih strana svijeta.
- **Orijentirati se ili usmjeriti se** znači odrediti strane svijeta i svoje stajalište.
Glavne strane svijeta su sjever, jug, istok i zapad.
- Orijentirati se može pomoću kompasa i topografske karte.
- **Najpouzdaniji uređaji za orijentaciju su globalni satelitski sustavi za orijentaciju** (skraćeno GNSS). Američki satelitski sustav za orijentaciju je GPS, a europski je GALILEO.

Živimo na kopnu, a more nas spaja

- **Kopnena polutka** je polutka na kojoj je najveći dio kopna.
- **Vodena polutka** je polutka na kojoj je najveći dio mora.
- **Svjetsko more** čine sva mora na Zemlji povezana u jednu prirodnu cjelinu. Mora prekrivaju najveći dio Zemljine površine.
- **Oceani** su velike cjeline svjetskog mora. Na Zemlji razlikujemo pet oceana. Prema veličini, to su **Tihi ocean, Atlantski ocean, Indijski ocean, Južni ocean i Arktički ocean.**
- **Kontinenti** su velike kopnene cjeline. Na Zemlji razlikujem sedam kontinenata. Prema veličini, to su **Azija, Afrika, Sjeverna Amerika, Južna Amerika, Antarktika, Europa i Australija.**
- Iako Europa i Azija čine jednu kopnenu cjelinu, oni se zbog tradicije, kulturnih i povijesnih razloga izdvajaju kao dva kontinenta.
- **Stari svijet** čine Azija, Afrika i Europa.
- **Novi svijet** čine Sjeverna Amerika i Južna Amerika, a kasnije su pridodani Australija i Antarktika.

Živimo u Europi

- **Geografski položaj** nekoga mjesta ili područja njegov je odnos prema bližem i daljem prostoru.
- Europa ima središnji položaj u kopnenoj polutki.
- **Regije** su prostori sličnih obilježja.
- U Europi se izdvajaju šest regija: zapadna, sjeverna, srednja, južna, jugoistočna i istočna Europa.
- **Hrvatska pripada južnoj i srednjoj Europi.**
- **Europska unija** je zajednica europskih država. Danas ima 27 članica. Hrvatska je članica Europske unije.
- Unutar Europske unije građani ostvaruju određena prava. Građani i njihova roba kreću se slobodno, bez posebnih dopuštenja ili naknada.

Živimo u Hrvatskoj

- **Hrvatska se nalazi na dodiru triju europskih prirodnih cjelina:** Sredozemnog mora, Dinarida i Panonske nizine.
- **Glavne prirodnogeografske regije u Hrvatskoj su Primorska, Gorska i Panonska regija.**
- Hrvatski prag je najbolja veza između južne i srednje Europe.
- **Hrvatska ima povoljan geografski položaj.** Hrvatska je sredozemna, srednjoeuropska i podunavska država.
- Državnost je Hrvatska stekla 25. lipnja 1991.
- U svibnju 1992.godine primljena je u međunarodnu organizaciju – Ujedinjene narode.
- Članicom Europske unije Hrvatska je postala 1. srpnja 2013. godine.
- **Državni simboli su: himna, zastava i grb.**

Uzduž i poprijeko Hrvatskom

- Hrvatska ima mnogo tradicijskih regija. Neke od njih su Međimurje, Hrvatsko zagorje, Podravina, Slavonija, Baranja, Srijem, Banovina, Kordun, Istra, Lika, Dalmacija i brojne druge.
- Kopnena površina Republike Hrvatske iznosi 56 578 km².
- Hrvatska obuhvaća i obalno more.
- U Hrvatskoj je 21 županija, odnosno 20 županija i Grad Zagreb.
- Hrvatska graniči sa šest država, i to s Mađarskom i Srbijom samo na kopnu, sa Slovenijom, Bosnom i Hercegovinom i Crnom Gorom na kopnu i moru, a s Italijom samo na moru.
- Ukupna dužina kopnenih granica iznosi 2370,5 km.
- Kopnene granice Hrvatske s pojedinim državama su uglavnom prirodne (rijeke, gorja).
- Najdulju kopnenu granicu Hrvatska ima s Bosnom i Hercegovinom.
- Najkraću kopnenu granicu Hrvatska ima s Crnom Gorom.

Reljef i građa Zemlje

- **Ravnice** na kopnu su zaravnjeni dijelovi na različitim nadmorskim visinama. Zaravnjeni dijelovi mogu biti nizine i visoravni.
- **Neravnine** mogu biti uzvišenja i udubljenja. Oni prerivaju dvije trećine kopna na Zemlji.
- **Apsolutna ili nadmorska visina** se mjeri od razine mora.
- **Relativna visina** je visina mjerena od bilo koje druge točke osim razine mora pa do visine vrha.
- **Zemlja ima lupinastu građu.** U građi Zemlje razlikujemo koru, plašt i jezgru.
- **Magma** je polurastaljena gusta žitka masa u unutrašnjosti Zemlje. Magma na površini Zemlje naziva se **lavom**.

Nemirna Zemlja

- **Litosfera** je cjelina koju čini Zemljina kora i tanki gornji dio plašta. Litosfera je razlomljena na nekoliko litosfernih ploča.
- Litosferne ploče se gibaju. Na jednom mjestu se litosferne ploče razmiču, na drugom se sudaraju i podvlače, a ponegdje se smiču jedna o drugu.
- **Bore** nastaju kada se slojevi stijena svijaju.
- **Rasjed** nastaje kada se slojevi stijena razlome i uzduž pukotine pomiču.

Vulkani i potresi

- **Vulkan** je uzvisina nastala od skrutnute lave, stijanja i pepela.
- Magma kroz vulkane može izbijati burno ili kao mirni izljev lave.
- **Potresi** su iznenadna i kratkotrajna podrhtavanja Zemljine kore.
- Najjači potresi nastaju na granicama podvlačenja i smicanja litosfernih ploča.
- **Hipocentar ili žarište** je mjesto u dubini Zemlje gdje potres nastaje.
- **Epicentar ili središte** potresa je mjesto na površini Zemlje iznad žarišta, gdje se potres najjače osjeti.

Preoblikovanje Zemljine površine 1

- **Vanjski procesi oblikuju reljef.** U njih ubrajamo **trošenje stijena, pokrete tla i stijena na padinama, djelovanje leda, djelovanje tekućica, mora, vjetra, djelovanje ljudi, ali i svega ostaloga živog svijeta.**
- Današnji izgled Zemljine površine posljedica je međuvodnog složenog djelovanja procesa u Zemljinoj unutrašnjosti i procesa na Zemljinoj površini koji reljefne oblike neprestano preoblikuju.
- **Trošenje stijena se često događa zbog temperaturnih promjena ili pod utjecajem zaleđivanja.**
- **Reljef se mijenja i zbog utjecaja sile teže koja prouzrokuje pokretanje rastresitih stijena na padinama.** Pokreti na padinama mogu biti **klizišta, osipavanje, odronjavanje ili obrušavanje stijena.**
- **Na padinama na kojima ima tla, ono se vrlo sporo i oku neprimjetno giba niz padinu.**
- Površinski sloj može skliznuti ako je u podlozi glina pri čemu nastaju **klizišta** koja mogu nanijeti velike štete.
- **Ledenjak se kreće te preoblikuje dolinu tako što je produbljuje i proširuje. Ledenjačka dolina u presjeku ima oblik slova U.**

Preoblikovanje Zemljine površine 2

- **Brzi tokovi** mogu nositi i krupne stijene, no u ravnicama, kada rijeka uspori, kamenje i pijesak postupno se talože.
- **Valovi oblikuju obale.**
- **Dine** su manje uzvisine koje nastaju taloženjem pijeska.
- Sitne čestice nošene vjetrom bruse stijene.
- **Biljni** je **pokrivač** vrlo važan zato što sprječava gibanja na padinama, odnošenje tla, smanjuje ispiranje kišom, umanjuje opasnost od poplava i slično.

Reljefna obilježja Panonske Hrvatske

- Panonska nizina, Jadransko more i Dinaridi su velike europske cjeline nastale pokretima Zemljine kore, a kasnije su preoblikovane vanjskim procesima.
- Za reljef današnjeg juga Europe od presudnog je utjecaja približavanje i sudaranje afričke i arapske ploče s euroazijskom pločom. To je za posljedicu imalo izdizanje planinskih lanaca na jugu Europe (Alpe, Apenini, Dinaridi i drugi).
- Tipični reljefni oblici nastali radom tekućica su **naplavne ravnice i riječne terase**.
- **Naplavna ravnica (poloj)** je najniži pojas neposredno uzduž rijeka, prirodno izložen redovitim poplavama. Poloji su rjeđe naseljeni zbog opasnosti od poplava i vlažnosti.
- **Riječne terase** pružaju se uz veće rijeke, uglavnom Savu, Dravu i Dunav. One su prirodno izvan dohvata uobičajenih poplava pa su na njima nastala mnoga nizinska naselja, a na njima se plodno tlo moglo obrađivati i lako prolaze suvremene prometnice.
- **Praporna (lesna) zaravan** je gotovo ravno izdignuto područje građeno od prapora. Praporne zaravni vrlo vrijedne obradive površine.
- **Pobrđa** su izdignuti reljefni oblici s raščlanjenim padinama, znatno preoblikovana radom tekućica i padinskim procesima.

- Najviši reljefni oblici Panonske Hrvatske su **gore** koje su se izdignule davno prije Dinarida, Gore su rijetko naseljene zbog nepovoljnije klime, strmih padina i neplodna tla.

Reljefna obilježja Gorske Hrvatske

- **Gorska je Hrvatska najviši dio Hrvatske.**
- Gorsku Hrvatsku obilježavaju planinski lanci i pobrđa obrasla šumama koje predstavljaju temelj gospodarstva ove cjeline.
- Veća i izdužena udubljenja u kršu nazivaju **se krške uvale**.
- Najveći su krški oblici **krška polja** i **krške zaravni**.
- **Krška polja** su zaravnjena, a dna zavalu krških polja ispunjena su obiljem nanosa.
- **Krške zaravni** su razmjerno prostrane zaravnjene ili blago valovite površine na vapnenačkim stijenama. Najprostranija zaravan je **tzv. Karlovačka zaravan**.
- **Špilje** imaju pretežito vodoravne, a **jame** okomite kanale.

Reljefna obilježja Primorske Hrvatske

- U Primorskoj Hrvatskoj pretežito prevladava **krški reljef**. Česta je pojava **golog krša**.
- **Velebit** je najdulja hrvatska planina, a **Dinara** najviša hrvatska planina.
- **Pobrdja** Primorske Hrvatske su zelenija i naseljenija od planinskih područja.
- Uz rubove **polja u kršu** nastala su naselja, a dna polja su obradiva.
- **Krške zaravni** u Dalmaciji su više ogoljele i slabo naseljene.
- **Naplavne ravnice** vežu za dvije rijeke, **Mirnu i Neretvu**.

Voda u prirodi

Gdje je i koliko vode na Zemlji

- **Voda je jedina tvar koja se na Zemlji pojavljuje u svim trima stanjima:**
krutomu, tekućemu i plinovitomu.
- Voda ispunjava oceane, rijeke i jezera, zaleđena je na polovima i u ledenjacima, nalazi se u podzemlju i u zraku koji udišemo.
- **Na Zemlji slana voda čini čak 97,5 %, a slatka voda (2,5 %).**

Kruženje vode u prirodi

- Sunčeve zrake zagrijavaju vodu te ona isparava i prelazi u plinovito stanje, odnosno u vodenu paru. Vodena para iz zraka ohlađivanjem ponovno prelazi u sitne kapljice ili kristaliće leda oblikujući oblake. Iz oblaka padaju kiša i snijeg. Prijenos vlage s oceana i mora na kopno je iznimno važan. Voda koja je dospijela na kopno dijelom ispari, dijelom otječe podzemljem, a dio se rijekama vraća u more.

Zašto je voda važna

Značenje vode

- **Voda preoblikuje reljef Zemlje.**
- Voda pomaže da Zemljino podneblje ne bude ni prevruće ni prehladno.
- Bez vode ne bi bilo života.
- Vodu rabimo u domovima i upotrebljava se u industriji te se njome napaja stoka i natapaju polja.

Malo je vode za piće

- Na Zemlji je malo slatke vode, a za piće još i manje. **Za opskrbu pitkom vodom ključno značenje ima voda u podzemlju.** U podzemlju se kriju razmjerno velike i trajne zalihe prirodno čiste vode.
- **Voda temeljnica je** voda koja ispunjava šupljine i pukotine na određenoj dubini.
- **Održivi razvoj je** razvoj koji omogućava da se društvo i gospodarske djelatnosti usklade s raspoloživim količinama vode, uz očuvanje prirodnog okoliša za budućnost.

Tekućice

Od izvora do ušća

- **Tekućica** je voda koja otječe koritom pod utjecajem sile teže.
- **Izvor** je mjesto na kojemu voda istječe iz podzemlja.
- **U gornjem dijelu toka** tekućice otječu brzo i sa sobom odnose mnogo nanosa.
- **U srednjem dijelu toka** tekućice uspore, a s usporavanjem postupno se taloži nanos.
- **U donjem dijelu toka** tekućice otječu toliko sporo da sa sobom nose najsitnije čestice koje se talože kao sitni pijesak i mulj.
- **Ušće je** mjesto na kojemu se tekućica ulijeva u drugu tekućicu, jezero, močvaru ili more.

Riječni režim

- **Riječni režim** je kolebanje vodostaja tijekom godine. Riječni režim može biti kišni, snježni, ledenjački i mješoviti.

Slijev i porječje

- **Slijev** je područje odakle pritječe voda površinski ili podzemno prema nekom moru (ili jezeru koje nije povezano s morem).
- **Područje Hrvatske pripada dvama sljevovima – jadranskom i crnomorskom.**

Stajaćice

Jezera

- **Jezero** je udubljenje na površini Zemlje ispunjeno vodom. Većina jezera je slatkovodna, no neka su i slana.
- **Kaspijsko jezero** je slano i površinom najveće jezero na Zemlji.
- Najdublje i slatkom vodom najbogatije jest Bajkalsko jezero.
- **Jezera se razlikuju i prema postanku.** Ona mogu biti **prirodna i umjetna jezera.**
- **Umjetna jezera** su nastala zbog potreba hidroelektrana. Iskorištavanje vode za potrebe hidroelektrana pripada u obnovljive izvore energije. Prednost hidroelektrana je ta što ne stvaraju otpad i ne onečišćuju prirodu. Nedostatak je što se sve ispred brane mora potopiti.

Močvare

- **Močvare** su velike površine tla zasićene vodom ili pod plitkom stajaćom vodom.
- Močvare su osebujan prirodni krajolik. U takvim područjima raste šaš, trska, lopoč i druge biljke.
- **Njihovim isušivanjem nestaju mnoge biljne i životinjske vrste,** odnosno **smanjuje se biološka raznolikost.**

Rijeke Hrvatske

Rijeke crnomorskoga slijeva

- **Najdulje i najvažnije rijeke crnomorskog slijeva u Hrvatskoj su Sava, Drava i Dunav.**
- Riječni režim većine rijeka je kišno-snežni, a to znači da najviše ovisi o proljetnim i jesenskim kišama.
- Riječni režim rijeke Drave je snježno-kišni i vodostaj joj je gotovo cijele godine ujednačen. To pogoduje hidroenergetskom iskorištavanju rijeke.
- **Rijeka Drava** je međunarodni plovni put do Osijeka.
- **Rijeka Sava** je plovna uzvodno do Siska.
- **Rijeka Dunav** je prema duljini druga europska rijeka (nakon Volge) i prolazi kroz Hrvatsku kao granična rijeka prema Srbiji. Međunarodni je plovni put cijelim tokom kroz Hrvatsku.
- **Kupa** je najdulja hrvatska rijeka koja ima i izvor i ušće u Hrvatskoj.
- Iz dijela Dinarida voda se površinski, ali i krškim podzemljem odvodnjava u crnomorski slijev.

Rijeke jadranskog slijeva

- **U jadranskom je slijevu samo nekoliko duljih rijeka: Mirna, Zrmanja, Krka, Cetina i Neretva.**

- Rijeke jadranskoga slijeva imaju uglavnom sredozemni kišni ili kišnosnježni režim s izraženim utjecajem kiša u hladnijoj polovici godine pa su zimi najviši vodostaji.
- **Vrela** su jaki izvori vode na površini krša. Ako se vrela pojave ispod morske površine onda se takva pojava naziva **vrulja**.
- Najpoznatije **ponornice jadranskoga slijeva** su **Pazinčica u Istri, a u Gorskoj Hrvatskoj Lika (najdulja hrvatska ponornica), Gacka, Krbava i Ričica**.
- **Rijeka Neretva ima deltasto ušće**. Na njezinom toku nalazi se **luka Metković kao naša jedina riječno-pomorska luka**. Rijeka ima poljodjelsko i turističko značenje.
- **Rijeka Cetina** ima veliko hidroenergetsko i turističko značenje.
- **Rijeka Mirna** je najdulja i vodom najbogatija istarska rijeka.

Jezera i močvare Hrvatske

Jezera Hrvatske

- **Najveće prirodno jezero** u Hrvatskoj je Vransko jezero kod Biograda. **Najdublje prirodno jezero** u Hrvatskoj je Vransko jezero na Cresu. (??)
Oba Vranska jezera su kriptodepresije.
- Od ostalih jezera ističu se Baćinska jezera kod Ploča, Crveno i Modro jezero te Plitvička jezera u Lici.

- U Panonskoj Hrvatskoj nema većih prirodnih jezera već se ona svode na mrtvice. Na rijeci Dravi se nalaze veća akumulacijska jezera.
- Šoderice kraj Koprivnice i Jarun u Zagrebu su jezera nastala vađenjem šljunka iz rijeka.

Močvare Hrvatske

- Brojni su **ribnjaci na području Panonske Hrvatske**. Neka od njih su **Crna Mlaka, Poljana, Končanica, Jasinje** i drugi.
- Prirodna močvarna područja su **Lonjsko polje** i **Kopački rit**.

More

Značenje mora i obala

- Svjetsko more povezuje i ujedinjuje dijelove kopna na Zemlji.
- Bogato je živim svijetom i važan je izvor hrane. Iz mora se vadi sol, a iz podmorja rudna bogatstva.
- More je najjeftiniji prometni put koji povezuje suvremeni svijet.
- Morske obale su privlačne mnogim turistima i gusto su naseljene.

Svojstva mora

- **Slanoća je količina soli u moru.** More je slano i gorko jer su u njemu otopljene razne soli iz Zemljine kore.
- **U litri morske vode u prosjeku je otopljeno 35 grama soli.**
- **Temperatura mora** smanjuje udalžavanjem od polutnika i spuštanjem u morsku dubinu.
- **Boja i prozirnost mora** ovise i o količini planktona.

Morske mijene

- Morske mijene su **ritmična dnevna izmjena razine mora**, a to su **plima i oseka**.
- **Uzrok pojavi plime i oseke jest privlačna sila Mjeseca i Sunca.**

Valovi

- **Glavni uzročnik valova je vjetar.**
- Na veličinu valova utječu brzina, smjer i trajanje vjetra te prostranstvo i dubina mora.

Morske struje

- **Morska struja je** polagano, uglavnom vodoravno gibanje sloja mora u nekom smjeru. Glavni su joj uzrok stalni vjetrovi u pojedinim područjima na Zemlji.
- S obzirom na toplinu okolnog mora, razlikuju se **tople i hladne morske struje**.

Jadransko more

Osnovna obilježja Jadranskoga mora

- Jadran zauzima sjeverni dio Sredozemnoga mora.
- Najveći dio obale i obalnoga mora pripada Hrvatskoj i Italiji.
- Hrvatska obala je vrlo razvedena s brojnim otocima.
- Tip obale u kojoj se poklapa smjer pružanja otoka i obale te reljefnih oblika na otocima i priobalju naziva se **dalmatinski tip obale**.

Svojstva Jadranskoga mora

- Jadran je toplo more. Najtoplije je ljeti, osobito u kolovozu.
- Jadranu je u jednoj litri prosječno otopljeno 38 grama soli.
- Prosječna prozirnost Jadranskog mora je oko 30 m.

Gibanje Jadranskoga mora

- Najveće valove stvara jugoistočni vjetar jugo. U pučinskom dijelu Jadranskoga mora najviši valovi mogu dosegnuti deset metara.
- Morske su struje uglavnom blage te donose slanu i toplu vodu.
- Razlika u razini mora prouzročena morskim mijenama je mala, uglavnom manja od pola metra.

Značenje Jadranskoga mora

- Mnoge su gospodarske djelatnosti Primorske Hrvatske tradicionalno vezane za more.

- Međunarodno značenje imaju luke Rijeka, Ploče, Zadar, Šibenik i Dubrovnik.